

SPRENDIMAI

TARYBOS SPRENDIMAS (BUSP) 2020/1999

2020 m. gruodžio 7 d.

dėl ribojamųjų kovos su šiurkščiais žmogaus teisių pažeidimais priemonių

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 29 straipsnį,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Sąjunga yra grindžiama tokiomis vertybėmis kaip pagarba žmogaus orumui, laisvė, demokratija, lygybė, teisinės valstybės principas ir pagarba žmogaus teisėms ir yra įsipareigojusi ginti šias vertybes, kurios atlieka esminį vaidmenį užtikrinant taiką ir tvarų saugumą, o jie yra jos išorės veiksmų pagrindas;
- (2) žmogaus teisės yra visuotinės, nedalomos, viena nuo kitos priklausomos ir tarpusavyje susijusios. Valstybėms tenka pagrindinė atsakomybė gerbti, apsaugoti ir įgyvendinti žmogaus teises, be kita ko, užtikrinant, kad būtų laikomasi tarptautinės žmogaus teisių teisės. Žmogaus teisių pažeidimai visame pasaulyje, įskaitant aktyvų nevalstybinių subjektų dalyvavimą vykdam žmogaus teisių pažeidimus pasaulyje, taip pat tai, kad daugelis tokių veiksmų yra šiurkštūs pažeidimai, tebekelia didelį susirūpinimą. Tokie veiksmai pažeidžia Sąjungos išorės veiksmų principus ir kelia grėsmę jų tikslams, kaip nustatyta Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 21 straipsnio 1 ir 2 dalyse;
- (3) 2019 m. gruodžio 9 d. Taryba palankiai įvertino Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis) pradėtą parengiamąjį darbą siekiant nustatyti Sąjungos bendro pobūdžio ribojamųjų kovos su šiurkščiais žmogaus teisių pažeidimais priemonių režimą;
- (4) šiuo sprendimu nustatoma tikslinių ribojamųjų priemonių, skirtų kovai su šiurkščiais žmogaus teisių pažeidimais visame pasaulyje, sistema. Tuo atžvilgiu Taryba pabrėžia tarptautinės žmogaus teisių teisės svarbą, taip pat tarptautinės žmogaus teisių teisės ir tarptautinės humanitarinės teisės sąsajos svarbą svarstant galimybę taikyti tikslines ribojamąsias priemones pagal šį sprendimą. Šiuo sprendimu nedaromas poveikis kitų galiojančių ar būsimų Tarybos sprendimų pagal bendrą užsienio ir saugumo politiką, kuriais nustatomos ribojamosios priemonės atsižvelgiant į situaciją tam tikrose trečiosiose šalyse ir kuriais sprendžiami žmogaus teisių pažeidimų klausimai, taikymui;
- (5) tokiomis tikslinėmis ribojamosiomis priemonėmis bus siekiama bendros užsienio ir saugumo politikos tikslų, kaip nustatyta ES sutarties 21 straipsnyje, ir jomis bus prisidedama prie Sąjungos veiksmų įtvirtinant ir remiant demokratiją, teisinę valstybę, žmogaus teises ir tarptautinės teisės principus pagal ES sutarties 21 straipsnio 2 dalies b punktą. Tokių tikslinių ribojamųjų priemonių taikymas atitiks bendrą Sąjungos strategiją šioje srityje ir stiprins Sąjungos gebėjimą propaguoti pagarbą žmogaus teisėms;
- (6) tam tikroms priemonėms įgyvendinti reikia tolesnių Sąjungos veiksmų,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Šiuo sprendimu nustatoma tikslinių ribojamųjų priemonių, skirtų kovai su šiurkščiais žmogaus teisių pažeidimais visame pasaulyje, sistema. Jis taikomas:

- a) genocidui;

- b) nusikaltimams žmoniškumui;
- c) šiems šiurkštiems žmogaus teisių pažeidimams:
 - i) kankinimas ir kitoks žiaurus, nežmoniškas ar žeminantis elgesys ir baudimas;
 - ii) vergija;
 - iii) neteisminis, neatidėliotinas ar savavališkas mirties bausmės vykdymas ir nužudymas;
 - iv) priverstinis asmenų dingimas;
 - v) savavališkas areštas ar sulaikymas;
- d) kitiems žmogaus teisių pažeidimams, įskaitant (tačiau ne tik) toliau išvardytiesiems, tiek, kiek tie pažeidimai yra plačiai paplitę, sistemingi ar kitaip kelia rimtą susirūpinimą, kiek tai susiję su ES sutarties 21 straipsnyje nustatytais bendrosios užsienio ir saugumo politikos tikslais:
 - i) prekybą žmonėmis, taip pat nelegalių migrantų gabentojų vykdomus žmogaus teisių pažeidimus, kaip nurodyta šiame straipsnyje;
 - ii) seksualinį smurtą ir smurtą dėl lyties;
 - iii) taikių susirinkimų ir asociacijų laisvės pažeidimus;
 - iv) nuomonės ir saviraiškos laisvės pažeidimus;
 - v) religijos ar tikėjimo laisvės pažeidimus.

2. Taikant 1 dalį reikėtų atsižvelgti į tarptautinę paprotinę teisę ir plačiai pripažintus tarptautinės teisės dokumentus, tokius kaip:

- a) Tarptautinis pilietinių ir politinių teisių paktas;
- b) Tarptautinis ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktas;
- c) Konvencija dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį;
- d) Konvencija prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą;
- e) Tarptautinė konvencija dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo;
- f) Konvencija dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims;
- g) Vaiko teisių konvencija;
- h) Tarptautinė konvencija dėl visų asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo;
- i) Neįgaliųjų teisių konvencija;
- j) Protokolas dėl prekybos žmonėmis, ypač moterimis ir vaikais, prevencijos, sustabdymo bei baudimo už vertimąsi ja, papildantis Jungtinių Tautų Organizacijos konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą;
- k) Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statutas;
- l) Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija.

3. Šio sprendimo tikslais fiziniai ar juridiniai asmenys, subjektai arba organizacijos gali būti, be kita ko:

- a) valstybiniai subjektai;
- b) kiti subjektai, faktiškai kontroliuojantys arba valdantys tam tikrą teritoriją;
- c) kiti nevalstybiniai subjektai.

4. Sudarydama arba iš dalies keisdama priede pateiktą sąrašą 3 dalies c punkte nurodytų kitų nevalstybinių subjektų atžvilgiu, Taryba visų pirma atsižvelgia į šiuos konkrečius elementus:

- a) bendros užsienio ir saugumo politikos tikslus, kaip nustatyta ES sutarties 21 straipsnyje ir
- b) pažeidimų sunkumą ir (arba) poveikį;

2 straipsnis

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad į jų teritorijas atvykti arba vykti per jas tranzitu negalėtų šie priede išvardyti asmenys:
 - a) fiziniai asmenys, atsakingi už 1 straipsnio 1 dalyje nurodytus veiksmus;
 - b) fiziniai asmenys, teikiantys finansinę, techninę ar materialinę paramą 1 straipsnio 1 dalyje nurodytiems veiksams vykdyti arba kitaip su jais susiję, įskaitant tokių veiksmų planavimą, vadovavimą jiems, jų užsakymą, pagalbą juos vykdančioms, jų rengimą, sąlygų jiems sudarymą arba jų skatinimą;
 - c) fiziniai asmenys, susiję su a ir b punktuose nurodytais fiziniais asmenimis.
2. 1 dalis neįpareigoja valstybių narių neleisti jų pačių piliečiams atvykti į jų teritorijas.
3. 1 dalis nedaro poveikio tais atvejais, kai valstybė narė privalo laikytis įsipareigojimo pagal tarptautinę teisę, būtent:
 - a) kaip tarptautinės tarpvyriausybės organizacijos priimančioji šalis;
 - b) kaip Jungtinių Tautų rengiamos ar globojamos tarptautinės konferencijos priimančioji šalis;
 - c) pagal daugiašalį susitarimą dėl privilegijų ir imunitetų suteikimo arba
 - d) pagal 1929 m. Šventojo Sosto (Vatikano Miesto Valstybės) ir Italijos Taikinimo sutartį (Laterano paktą).
4. Laikoma, kad 3 dalis taikoma ir tais atvejais, kai valstybė narė yra Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) priimančioji šalis.
5. Taryba tinkamai informuojama apie visus atvejus, kai valstybė narė leidžia taikyti išimtį pagal 3 arba 4 dalį.
6. Valstybės narės gali leisti taikyti pagal 1 dalį nustatytų priemonių išimtis, kai kelionė yra pateisinama dėl skubaus humanitarinio poreikio arba dėl dalyvavimo tarpvyriausybiniuose susitikimuose ar susitikimuose, kuriuos remia ar kurių priimančioji šalis yra Sąjunga arba kurių priimančioji šalis yra ESBO pirmininkaujanti valstybė narė ir kuriuose vedamas politinis dialogas, tiesiogiai padedantis siekti ribojamųjų priemonių politikos tikslų, įskaitant tikslą nutraukti šiurkščius žmogaus teisių pažeidimus ir remti žmogaus teises.
7. Valstybės narės taip pat gali leisti taikyti pagal 1 dalį nustatytų priemonių išimtis, kai atvykimas ar vykimas tranzitu yra būtinas teismo proceso vykdymui.
8. Valstybė narė, ketinanti leisti taikyti 6 arba 7 dalyje nurodytas išimtis, apie tai Tarybai praneša raštu. Laikoma, kad išimtį taikyti leidžiama, nebent per dvi darbo dienas nuo pranešimo apie siūlomą taikyti išimtį gavimo viena ar kelios Tarybos narės pareiškia prieštaravimą. Jei viena ar kelios Tarybos narės pareiškia prieštaravimą, Taryba gali kvalifikuota balsų dauguma nuspręsti leisti taikyti siūlomą išimtį.
9. Tais atvejais, kai pagal 3, 4, 6, 7 arba 8 dalį valstybė narė leidžia priede išvardytiems asmenims atvykti į jos teritoriją ar vykti per ją tranzitu, tas leidimas galioja tik tuo tikslu, kuriam jis suteiktas, ir tik tiems asmenims, kuriems jis tiesiogiai suteiktas.

3 straipsnis

1. Įšaldomos visos lėšos ir ekonominiai ištekliai, kurie priklauso, kuriuos nuosavybės teise turi, valdo arba kontroliuoja šie priede išvardyti asmenys:
 - a) fiziniai ar juridiniai asmenys, subjektai arba organizacijos, atsakingi už 1 straipsnio 1 dalyje nurodytus veiksmus;
 - b) fiziniai ar juridiniai asmenys, subjektai arba organizacijos, teikiantys finansinę, techninę ar materialinę paramą 1 straipsnio 1 dalyje nurodytiems veiksams vykdyti arba kitaip su jais susiję, įskaitant tokių veiksmų planavimą, vadovavimą jiems, jų užsakymą, pagalbą juos vykdančioms, jų rengimą, sąlygų jiems sudarymą arba jų skatinimą;

- c) fiziniai ar juridiniai asmenys, subjektai arba organizacijos, susiję su a ir b punktuose nurodytais fiziniais ar juridiniais asmenimis, subjektais arba organizacijomis.

2. Priede išvardytiems fiziniams ar juridiniams asmenims, subjektams ar organizacijoms arba jų naudai nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nesudaroma galimybė naudotis jokiais lėšomis ar ekonominiais ištekliais.

3. Nukrypstant nuo 1 ir 2 dalių, valstybių narių kompetentingos institucijos tokiomis sąlygomis, kurias jos laiko tinkamomis, gali leisti nutraukti tam tikrų išaldytų lėšų ar ekonominių išteklių išaldymą arba leisti naudotis tam tikromis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, jeigu jos nustato, kad atitinkamos lėšos arba ekonominiai ištekliai yra:

- a) būtini priede išvardytų fizinių ar juridinių asmenų, subjektų arba organizacijų ir nuo tokių fizinių asmenų priklausomų šeimos narių pagrindiniams poreikiams, įskaitant mokėjimus už maistą, nuomą arba hipoteką, vaistus ir gydymą, mokesčius, draudimo įmokas ir komunalines paslaugas, tenkinti;
- b) skirti tik pagrįstiems mokesčiams už profesines paslaugas sumokėti arba patirtoms išlaidoms, susijusioms su teisinių paslaugų teikimu, kompensuoti;
- c) skirti tik mokesčiams arba aptarnavimo mokesčiams už kasdienį išaldytų lėšų ar ekonominių išteklių laikymą ar tvarkymą sumokėti;
- d) būtini ypatingoms išlaidoms, su sąlyga, kad atitinkama kompetentinga institucija apie priežastis, dėl kurių, jos nuomone, turėtų būti suteiktas specialus leidimas, kitų valstybių narių kompetentingoms institucijoms ir Komisijai praneša bent prieš dvi savaites iki leidimo suteikimo, arba
- e) mokėtini į diplomatinės atstovybės arba konsulinės įstaigos, arba tarptautinės organizacijos, kuri pagal tarptautinę teisę naudoja imunitetais, sąskaitą arba iš jos, tiek, kiek tie mokėjimai yra skirti naudoti oficialiais diplomatinės atstovybės arba konsulinės įstaigos, arba tarptautinės organizacijos tikslais.

Atitinkama valstybė narė informuoja kitas valstybes nares ir Komisiją apie visus pagal šią dalį suteiktus leidimus.

4. Nukrypstant nuo 1 dalies, valstybių narių kompetentingos institucijos gali leisti nutraukti tam tikrų išaldytų lėšų ar ekonominių išteklių išaldymą, jei laikomasi šių sąlygų:

- a) lėšoms ar ekonominiams ištekliais taikomas arbitražo sprendimas, priimtas iki tos dienos, kurią 1 dalyje nurodytas fizinis ar juridinis asmuo, subjektas arba organizacija buvo įtraukti į priede pateiktą sąrašą, arba Sąjungoje priimtas teisminės institucijos ar administracinis sprendimas, arba atitinkamoje valstybėje narėje vykdytinas teisminės institucijos sprendimas, priimtas iki tos dienos arba po jos;
- b) lėšos ar ekonominiai ištekliai bus naudojami tik reikalavimams, kurių vykdymas užtikrintas tokiu sprendimu arba kurie pripažinti teisėtais tokiu sprendimu, tenkinti, laikantis taikomais įstatymais ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais tokius reikalavimus turinčių asmenų teises, nustatytų ribų;
- c) sprendimas nėra į priede pateiktą sąrašą įtraukto fizinio ar juridinio asmens, subjekto ar organizacijos naudai ir
- d) sprendimo pripažinimas neprieštarauja atitinkamos valstybės narės viešajai tvarkai.

Atitinkama valstybė narė informuoja kitas valstybes nares ir Komisiją apie visus pagal šią dalį suteiktus leidimus.

5. 1 dalis nekliudo tam, kad į priede pateiktą sąrašą įtrauktas fizinis ar juridinis asmuo, subjektas ar organizacija sumokėtų mokėtiną sumą pagal sutartį ar susitarimą, sudarytą – arba įpareigojimą, susidariusį – iki tokio fizinio ar juridinio asmens, subjekto ar organizacijos įtraukimo į tą sąrašą dienos, jeigu atitinkama valstybė narė nustatė, kad mokėjimo tiesiogiai ar netiesiogiai negauna 1 dalyje nurodytas fizinis ar juridinis asmuo, subjektas ar organizacija.

6. 2 dalis netaikoma, kai išaldytos sąskaitos papildomos:

- a) palūkanomis arba kitomis dėl tų sąskaitų atsirandančiomis pajamomis;

- b) mokėjimais pagal sutartis, susitarimus ar įsipareigojimus, kurie buvo sudaryti arba susidarė iki tos dienos, kurią toms sąskaitoms pradėtos taikyti 1 ir 2 dalyse numatytos priemonės, arba
- c) mokėjimais pagal Sąjungoje priimtus arba atitinkamoje valstybėje narėje vykdytinus teisminių institucijų, administracinius ar arbitražo sprendimus, su sąlyga, kad tokioms palūkanoms, kitoms pajamoms ir mokėjimams toliau taikomos 1 dalyje numatytos priemonės.

4 straipsnis

1. Nukrypstant nuo 3 straipsnio 1 ir 2 dalių, valstybių narių kompetentingos institucijos tokiomis sąlygomis, kurias jos laiko tinkamomis, gali leisti nutraukti tam tikrų išaldytų lėšų ar ekonominių išteklių išaldymą arba leisti naudotis tam tikromis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, jeigu jos nustato, kad tokias lėšas ar ekonominius išteklius būtina suteikti humanitariniais tikslais, pavyzdžiui, teikiant ar sudarant palankesnes sąlygas teikti pagalbą, įskaitant medicinos atsargas, maisto produktus arba humanitarinių darbuotojų perkėlimą ir susijusią pagalbą, arba vykdant evakavimą.
2. Atitinkama valstybė narė informuoja kitas valstybes nares ir Komisiją apie visus pagal šį straipsnį suteiktus leidimus per keturias savaites nuo leidimo suteikimo.

5 straipsnis

1. Valstybės narės arba vyriausiojo įgaliotinio pasiūlymu Taryba, veikdama vieningai, sudaro priede pateikiamą sąrašą ir jį iš dalies keičia.
2. Taryba tiesiogiai, jei adresas žinomas, arba viešai paskelbdama pranešimą, atitinkamam fiziniam ar juridiniam asmeniui, subjektui ar organizacijai praneša 1 dalyje nurodytus sprendimus, įskaitant įtraukimo į sąrašą priežastis, suteikdama tam fiziniam ar juridiniam asmeniui, subjektui ar organizacijai galimybę pateikti pastabų.
3. Jei pateikiama pastabų arba naujų esminių įrodymų, Taryba peržiūri 1 dalyje nurodytus sprendimus ir atitinkamai informuoja atitinkamą fizinį ar juridinį asmenį, subjektą ar organizaciją.

6 straipsnis

1. Priede nurodomos 2 ir 3 straipsniuose nurodytų fizinių ar juridinių asmenų, subjektų ar organizacijų įtraukimo į sąrašą priežastys.
2. Priede pateikiama informacija, jei jos turima, būtina atitinkamų fizinių ar juridinių asmenų tapatybei nustatyti ir atitinkamiems subjektams ar organizacijoms identifikuoti. Tokia apie fizinius asmenis teikiama informacija gali būti, be kita ko: vardai, pavardės ir kiti vardai; gimimo data ir vieta; pilietybė; paso ir tapatybės kortelės numeriai; lytis; adresas, jei žinomas, ir pareigos arba profesija. Tokia apie juridinius asmenis, subjektus arba organizacijas teikiama informacija gali būti, be kita ko: pavadinimai; registracijos vieta ir data; registracijos numeris; ir verslo vieta.

7 straipsnis

1. Vykdydami savo užduotis pagal šį sprendimą, Taryba ir vyriausiasis įgaliotinis tvarko asmens duomenis, visų pirma:
 - a) Taryba – priedo rengimo ir jo pakeitimų tikslais;
 - b) vyriausiasis įgaliotinis – priedo pakeitimų rengimo tikslais.
2. Kai taikytina, Taryba ir vyriausiasis įgaliotinis gali tvarkyti atitinkamus duomenis, susijusius su į sąrašą įtrauktų fizinių asmenų įvykdytomis nusikalstamomis veikomis, jų atžvilgiu priimtais apkaltinamaisiais nuosprendžiais arba jiems taikomomis saugumo priemonėmis, tik tiek, kiek toks tvarkymas būtinas priedui parengti.

3. Šio sprendimo tikslais Taryba ir vyriausiasis įgaliotinis yra „duomenų valdytojai“, kaip tai suprantama Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1725 ⁽¹⁾ 3 straipsnio 8 punkte, siekiant užtikrinti, kad atitinkami fiziniai asmenys galėtų naudotis savo teisėmis pagal Reglamentą (ES) 2018/1725.

8 straipsnis

Netenkinami jokie su sutartimi arba sandoriu, kurių vykdymui tiesioginį arba netiesioginį, visapusišką arba dalinį poveikį turėjo šiuo sprendimu nustatytos priemonės, susiję reikalavimai, įskaitant reikalavimus dėl žalos atlyginimo arba kitus šios rūšies reikalavimus, pavyzdžiui, reikalavimai dėl kompensacijos arba pagal garantiją, visų pirma reikalavimai pratęsti ar apmokėti išpareigojimą arba garantiją ar žalos atlyginimo išpareigojimą, ypač finansinę garantiją arba finansinį žalos atlyginimo išpareigojimą, kad ir kokia būtų jų forma, kuriuos pateikė:

- a) į priede pateiktą sąrašą įtraukti fiziniai ar juridiniai asmenys, subjektai arba organizacijos;
- b) fizinis ar juridinis asmuo, subjektas arba organizacija, veikiantis per vieną iš a punkte nurodytų fizinių ar juridinių asmenų, subjektų ar organizacijų arba vieno iš jų vardu.

9 straipsnis

Siekiant, kad šiame sprendime nustatytų priemonių poveikis būtų kuo didesnis, Sąjunga skatina trečiąsias valstybes patvirtinti ribojamąsias priemones, panašias į numatytąsias šiame sprendime.

10 straipsnis

Šis sprendimas taikomas iki 2023 m. gruodžio 8 d. ir jis yra nuolat peržiūrimas. 2 ir 3 straipsniuose nustatytos priemonės priede išvardytų fizinių ar juridinių asmenų, subjektų ar organizacijų atžvilgiu taikomos iki 2021 m. gruodžio 8 d.

11 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje 2020 m. gruodžio 7 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. BORRELL FONTELLES

⁽¹⁾ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

PRIEDAS

2 ir 3 straipsniuose nurodytų fizinių ir juridinių asmenų, subjektų ir organizacijų sąrašas

- A. Fiziniai asmenys
 - B. Juridiniai asmenys, subjektai ir organizacijos
-